

УДК 347.6

Бежевец Алла Михайлівна

*старший викладач кафедри інформаційного права та
права інтелектуальної власності*

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Бежевец Алла Михайловна

*старший преподаватель кафедры информационного права и
права интеллектуальной собственности*

*Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»*

Bezhevets Alla

*Senior Lecturer of the Department of
Information Law and Intellectual Property Law*

*National Technical University of Ukraine
«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»*

ORCID: 0000-0001-5434-3883

Огісвич Софія Миколаївна

студентка

*Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Огиевич София Николаевна

студентка

*Национального технического университета Украины
«Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»*

Ohievych Sofiia

Student of the

National Technical University of Ukraine

«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

ORCID: 0000-0003-0187-6197

**НАДАННЯ ВІДПУСТКИ ДЛЯ ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ ЯК
НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СІМЕЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА
СВІТІ**

**ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ ОТПУСКА ПО УХОДУ ЗА РЕБЕНКОМ КАК
НЕОТЪЕМЛЕМАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ СЕМЕЙНОЙ ПОЛИТИКИ В
УКРАИНЕ И МИРЕ**

**PROVIDING CHILD CARE LEAVE AS AN INTEGRAL COMPONENT
OF FAMILY POLICY IN UKRAINE AND THE WORLD**

Анотація. У статті наведено підходи до визначення поняття «державна сімейна політика» та обґрунтовано на основі статистичних даних необхідність відокремлення сімейної політики в самостійну категорію. Визначено основні елементи нормативно-правового забезпечення державної сімейної політики в Україні. Зазначено основні принципи здійснення сімейної політики, закріплені в Концепції державної сімейної політики, а також проаналізовано недоліки даної Концепції. У ході дослідження відокремлено один із основних елементів сімейної політики – надання відпусток для догляду за дитиною. На основі Закону України «Про відпустки» досліджено основні види таких відпусток та особливості їх надання чоловікам. Визначено основні недоліки правового регулювання процесу надання чоловікам відпустки для догляду за дитиною та зазначено, яким чином Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та

батька на догляд за дитиною» спрямований на врегулювання даних недоліків та забезпечення гендерної рівності. Проаналізовано випадки порушення права на відпустку для догляду за дитиною на основі судової практики. Розглянуто досвід щодо впровадження державної сімейної політики у таких країнах як: Швеція, Німеччина, Норвегія, Ісландія, Японія та Південна Корея. Крім цього, зазначено про практику більшості країн ЄС щодо врахування періоду відпустки при народженні дитини або для догляду за дітьми при нарахуванні пенсій. У результаті дослідження зроблено висновок про те, що, незважаючи на цілеспрямовані кроки України у сфері розвитку сімейної політики стосовно відпусток, практика їх надання для догляду за дитиною чоловікам у багатьох інших країнах світу є більш ефективною та розповсюдженою, ніж в Україні, що свідчить про необхідність доопрацювання українського механізму втілення сімейної політики в даній сфері та забезпечення рівності у правах та обов'язках батьків.

Ключові слова: сімейна політика, принципи державної сімейної політики, гендерна рівність, відпустка для догляду за дитиною.

Анотація. В статті приведені підходи к определению понятия «государственная семейная политика» и обосновано на основе статистических данных необходимость выделения семейной политики в самостоятельную категорию. Определены основные элементы нормативно-правового обеспечения государственной семейной политики в Украине. Указаны основные принципы осуществления семейной политики, закрепленные в Концепции государственной семейной политики, а также проанализированы недостатки данной Концепции. В ходе исследования выделен один из основных элементов семейной политики - предоставление отпуска по уходу за ребенком. На основе Закона Украины «Об отпусках» исследованы основные виды таких отпусков и особенности их

предоставления мужчинам. Определены основные недостатки правового регулирования процесса предоставления мужчинам отпуска по уходу за ребенком и указано, каким образом Закон Украины «О внесении изменений в некоторые законодательные акты относительно обеспечения равных возможностей матери и отца по уходу за ребенком» направлен на урегулирование данных недостатков и обеспечения гендерного равенства. Проанализированы случаи нарушения права на отпуск по уходу за ребенком на основе судебной практики. Рассмотрен опыт по внедрению государственной семейной политики в таких странах как Швеция, Германия, Норвегия, Исландия, Япония и Южная Корея. Кроме этого, указана практика большинства стран ЕС по учету периода отпуска при рождении ребенка или по уходу за детьми при начислении пенсий. В результате исследования сделан вывод о том, что, несмотря на целенаправленные шаги Украины в сфере развития семейной политики в отношении отпусков, практика их предоставления по уходу за ребенком мужчинам во многих других странах мира более эффективна и распространена, чем в Украине, что свидетельствует о необходимости доработки украинского механизма воплощения семейной политики в данной сфере и обеспечения равенства в правах и обязанностях родителей.

Ключевые слова: *семейная политика, принципы государственной семейной политики, гендерное равенство, отпуск по уходу за ребенком.*

Summary. *The article presents approaches to the definition of "state family policy" and substantiates on the basis of statistical data the need to separate family policy into an independent category. The main elements of normative-legal provision of the state family policy in Ukraine are determined. The basic principles of family policy implementation, enshrined in the Concept of State Family Policy, are noted, as well as the shortcomings of this Concept*

are analyzed. The study highlighted one of the main elements of family policy - the provision of childcare leave. Based on the Law of Ukraine "On Leave", the main types of such leave and the peculiarities of their granting to men are studied. The main shortcomings of the legal regulation of the process of granting childcare leave to men are identified and how the Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts to Ensure Equal Opportunities for Mothers and Fathers to Care for a Child" aims to address these shortcomings and ensure gender equality. Cases of violation of the right to childcare leave on the basis of judicial practice are analyzed. The experience of implementing the state family policy in such countries as Sweden, Germany, Norway, Iceland, Japan and South Korea is considered. In addition, the practice of most EU countries to take into account the period of leave at the birth of a child or to care for children when calculating pensions is mentioned. The study concluded that, despite Ukraine's deliberate steps in the development of family policy on leave, the practice of providing childcare to men in many other countries is more effective and widespread than in Ukraine, which indicates the need elaboration of the Ukrainian mechanism for implementing family policy in this area and ensuring equality in the rights and responsibilities of parents.

Key words: *family policy, principles of state family policy, gender equality, childcare leave.*

Постановка проблеми. З кожним роком значення сім'ї поступово зростає та посідає одне із найбільш важливих місць в політиці кожної держави. Головним чином це зумовлено тим, що саме від рівня розвитку сімейної політики, заохочення суспільства до створення сімей та забезпечення державою необхідних та зручних умов для народження, виховання дитини, її достатнього матеріального забезпечення у поєднанні із можливістю батьків продовжувати трудову діяльність, залишаючись на ринку праці, залежить майбутнє цілої держави. Саме ефективність

державної сімейної політики впливає на соціально-економічне та демографічне становище держави. Зважаючи на показники чисельності українського населення та на кількість укладених шлюбів в останні роки, варто зауважити, що на сьогодні засоби підтримки сімейної політики є недостатньо ефективними, тим більше в умовах пандемії, та не завжди виконують свою основну функцію. Зокрема, одним із недоліків українського законодавства у сфері сімейної політики став порядок надання чоловікам відпустки для догляду за дитиною. Незважаючи на те, що сьогодні за допомогою Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною» зроблено спроби врегулювати існуючі недоліки, все ж ефективність залучення батьків до рівномірного розподілу між собою обов'язків щодо виховання дітей залишається недостатньо високою у порівнянні з іншими країнами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначена комплексна проблематика є предметом досліджень багатьох науковців різних галузей знань, серед яких можна визначити праці таких вчених, як О.Р. Антонова [1], А.М. Гриненко [2], Л.М. Мельничук [3], С.В. Ничипоренко [4], І.В. Чеховська [5] та ін. Незважаючи на постійний науково-практичний інтерес в цій сфері, багато питань залишаються не дослідженими остаточно та потребують подальшої уваги фахівців.

Постановка завдання. Метою статті є визначення поняття державної сімейної політики, аналіз порядку надання відпусток для догляду за дитиною як одного з основних напрямів сімейної політики з урахуванням міжнародного досвіду його реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «державна сімейна політика» є відносно новим, оскільки до 80-х років минулого століття воно майже не вживалося. Натомість політика держави щодо розвитку шлюбно-сімейних відносин входила до складу соціальної

політики. На сьогодні, попри її відокремлення в самостійну категорію, термін «сімейна політика» не має єдиного визначення та по-різному трактується науковцями. Наприклад, в енциклопедії державного управління, державна сімейна політика визначається як діяльність, спрямована на розвиток сімейно-шлюбних відносин, створення умов для повноцінного та успішного виконання сім'єю своїх основних функцій, задоволення потреб та сімейних інтересів [6, с. 514]. Чеховська І. В. зазначає, що «державна сімейна політика – це самостійний напрям державної соціальної політики, система комплексної діяльності держави, яка спрямована на інститут сім'ї з метою його формування, збереження, укріплення і розвитку, захисту інституційних прав та інтересів, активізації суб'єктної ролі, забезпечення суверенітету та добробуту сім'ї на підставі правового регулювання її відносин з державою» [5, с. 48].

Наразі між вченими продовжують вестися суперечки щодо доцільності відокремлення сімейної політики в самостійну категорію, оскільки сімейну політику можна розглядати, як один із елементів соціальної та демографічної політики держави. Однак звертаючи увагу на особливості реалізації, основні напрями й наслідки втілення як соціальної, так і демографічної політики, варто зауважити на недостатню ефективність їх показників. Так, наприклад, за даними Державної служби статистики України за 2020 рік, чисельність наявного населення зменшилася у річному вимірі на 250 785 українців, що свідчить не лише про соціально-економічні проблеми, але й про демографічну кризу [7]. Крім цього, було зареєстровано 167,9 тисяч шлюбів за 2020 рік (для порівняння: у 1991 році – 493 тисячі) [8]. Таким чином за останній рік кількість одружень зменшилася на 29%. Дані показники підтверджують необхідність переглянути зміст демографічної та соціальної політики й зумовлюють потребу у формуванні нового напрямку політики держави, який би

орієнтувався безпосередньо на сім'ю, особливості її створення та специфіку її проблем.

Основними елементами нормативно-правового забезпечення державної сімейної політики в Україні є конституційне законодавство, спеціальне молодіжне та сімейне, галузеве (житлове, трудове, кримінальне, адміністративне) законодавство тощо. Крім цього, важливим документом, який безпосередньо стосується сімейної політики, є Концепція державної сімейної політики, прийнята у 1999 році. Нею визначаються основні напрями та принципи сімейної політики, серед яких: суверенітет і автономія сім'ї у прийнятті рішень щодо свого розвитку; диференційований підхід до надання державою гарантій соціального захисту сім'ї; паритетна рівновага та партнерство між жінками і чоловіками в усіх сферах життя; соціальне партнерство сім'ї та держави; пріоритетність інтересів дитини; наступність поколінь, що забезпечується передачею нащадкам сімейних, національних і культурних здобутків, традицій, звичаїв [9].

Водночас Концепція має низку недоліків, які стали перешкодою на шляху досягнення проголошених нею принципів. У Концепції не визначені основні терміни та базові поняття, такі як: «державна сімейна політика», «категорії сімей», «сім'я з дітьми», що приводить до різного тлумачення і змістовного наповнення цих термінів. Також не виписаний механізм фінансування, не розроблені морально-етичні критерії, а також не встановлені «межі» компетенції суб'єктів управління. Виходячи з цього, можна зауважити, що Концепція потребує доопрацювання у відповідності до сучасних умов та реалій.

Сьогодні одним із основних напрямів державної сімейної політики є політика щодо відпусток для догляду за дитиною. В Україні дане питання регулюється Законом «Про відпустки». Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 4 цього Закону, відокремлюють соціальні відпустки, серед яких: відпустки з

приводу вагітності та пологів, догляду за дитиною до досягнення нею трьох років, усиновлення дитини, народження дитини та додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину – особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи [10].

Попри законодавче закріплення права на відпустку для догляду за дитиною як для матері дитини, так і для батька, судова практика підтверджує неодноразові випадки порушення даного права. Зокрема, наприклад, постанова КАС ВС від 29 грудня 2020 року у справі № 0940/2206/18, де позивач (батько дитини) зазначав, що відповідачем протиправно відмовлено у наданні йому відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. У даній справі ВС висловив позицію, що відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку надається, зокрема, і батькові дитини на підставі заяви та довідки з місця роботи (навчання, служби) матері дитини про те, що вона вийшла на роботу до закінчення терміну цієї відпустки та виплату допомоги по догляду за дитиною їй припинено (із зазначенням дати) [11]. Оскільки позивачем було надано необхідні документи, що підтверджували його право, то висновком судів першої та апеляційної інстанцій було встановлено протиправну бездіяльність відповідача у ненаданні позивачу відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Цікавим у правовій площині постає питання надання відпусток для догляду за дитиною саме батьку дитини. Таке право довгий час не регулювалося спеціальними нормами українського законодавства, але було передбачене разом із наданням даного права матері дитини. Основна проблема, яка ставила батька дитини у нерівне становище порівняно із матір'ю дитини, полягала в тому, що право на відпустку для догляду за дитиною батько міг отримати тільки в тому випадку, якщо мати офіційно працевлаштована. Тобто чоловік зобов'язаний надати довідку з місця роботи матері дитини. Відповідно у випадку, коли мати є приватним

підприємцем або офіційно не працює, це позбавляє батька можливості отримати таку відпустку. Проте, 6 квітня 2021 року Верховна Рада України ухвалила законопроект № 3695 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною», одне із положень якого визначає відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку як рівне право кожного з батьків дитини (матері та батька) [12].

Таким чином, на сьогодні передбачено ст. 18 Закону України «Про відпустки» рівне право матері або батька дитини після закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами оформити відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Крім цього, п. 2 ст. 25 Закону України «Про відпустки» передбачено неоплачувану відпустку для батька у період після народження дитини тривалістю до 14 календарних днів під час перебування дружини у післяпологовій відпустці. Також ст. 19 даного Закону надається можливість для батька, який виховує без матері двох дітей до 15 років, взяти додаткову оплачувану відпустку тривалістю 7 календарних днів та, згідно із п. 1 ст. 25 – неоплачувану відпустку тривалістю до 14 календарних днів щорічно [10].

Аналізуючи даний напрям сімейної політики держави, можна зазначити, що вона спрямована на забезпечення рівних можливостей матері та батька щодо догляду за дитиною та поєднання трудової діяльності із сімейними обов'язками, а також на створення правових передумов для посилення ролі батька у процесі виховання дітей та розвитку відповідального батьківства в Україні. Проте, українська практика надання таких відпусток батьку дитини показує, що чоловіки рідко застосовують своє право взяти замість дружини відпустку для догляду за дитиною. Це обумовлюється не лише існуючими стереотипами, але й вагомою різницею у заробітку чоловіків та жінок (на користь чоловіків), що існує в Україні. Натомість у багатьох країнах ЄС, що

впроваджують політику рівних можливостей для чоловіків і жінок, надання таких відпусток є більш розповсюдженим явищем.

Надання відпусток матері і батьку при народженні дитини, а також відпусток обом батькам для догляду за дитиною є одним з головних елементів сімейної політики в ЄС. Така тенденція спрямована на забезпечення доходу сім'ї до та після народження дитини до 3 років. Відпустки існують в усіх країнах ЄС, але їхня відмінність залежить від рівня державних соціальних інвестицій. Відповідно, де інвестиції є вищими, громадянам пропонуються більш оплачувані та тривалі відпустки.

Сімейна політика більшості держав-членів ЄС у сфері відпусток для догляду за дитиною спрямована на створення балансу при розподілі обов'язків щодо виховання дітей між батьками дитини. Таким чином існує тенденція збільшення часу, який батько проводить зі своєю дитиною, що забезпечується такими заходами: відпустка не може бути передана, добре оплачується та супроводжується іншими засобами підтримки сім'ї, такими як гнучкість робочого часу.

Найбільш цікавим прикладом таких тенденцій є Швеція, оскільки це країна з найвищими показниками гендерної рівності. У цій країні діють «батьківські квоти»: з 480 днів загальної декретної відпустки батько дитини обов'язково повинен взяти 60 днів. У разі не виконання такої умови сім'ї не будуть проводити виплати. Натомість в разі, якщо батько та мати поділять навпіл між собою термін відпустки по догляду за дитиною, то з боку держави передбачено застосування до такої сім'ї заходів заохочення у вигляді додаткової фінансової підтримки [13].

Наслідуючи приклад Швеції, інші країни Європи, такі як Німеччина, замінили відпустку для матері та відпустку для батька при народженні дитини на спільну відпустку для догляду за дитиною з квотами для "мами" та "тата". Протягом року їм виплачують допомогу для догляду за дитиною,

її розмір зазвичай складає 65-67% від зарплати, а якщо відпустку беруть обоє батьків, то виплати продовжують на два місяці. В деяких країнах запровадили додаткові стимули для більш ефективного заохочення чоловіків до участі та відповідальності за виховання дітей. Ісландія також є прикладом цієї ж системи: у кожного з батьків є 3 місяці відпустки та ще 3 місяці батьки можуть розподілити між собою [14; 3].

У Норвегії декретна відпустка триває 49 або 59 тижнів, від її тривалості залежить розмір виплат на дитину. Батьки дитини повинні обов'язково взяти по 10 тижнів відпустки, решту часу – розподілити між собою в будь-яких пропорціях. Крім того, в Норвегії після народження дитини батьку належить ще оплачувана відпустка на два тижні, які не входять в обов'язкові 10 тижнів. В Іспанії в 2019 році був ухвалений закон, згідно з яким тривалість відпустки для догляду за дитиною для чоловіків поступово збільшували. Наразі чоловік має йти в обов'язкову відпустку на 6 тижнів зі 100% збереженням зарплати. Також кожен з батьків отримує право на 10 тижнів відпустки на догляд за дитиною до досягнення нею однорічного віку [13].

В Японії батьку надається можливість взяти відпустку на 52 тижні після народження дитини. Перші 180 днів держава виплачує йому 67% зарплати, решту часу – 50%. На один тиждень більшу (53 тижні) відпустку надає батькам дитини Південна Корея. Перші три місяці їм платять 80% зарплати, далі – 50%. Якщо чоловік після народження дитини бере триденну відпустку, йому повністю компенсують зарплату за цей час [13].

Важливим фактом є те, що в більшості країн ЄС враховують період відпустки при народженні дитини або для догляду за дітьми при нарахуванні пенсій. Тобто в законодавстві країн ЄС передбачено компенсацію державою того часу, на який було призупинено трудову діяльність у зв'язку із відпусткою для догляду за дитиною, аби зменшити «гендерний розрив у пенсіях». Відповідно відбувається врахування

відпустки при народженні дитини або відпустки для догляду за дитиною у пенсійних системах. Такі країни, як Швеція, Швейцарія, Данія, Іспанія, Хорватія, Естонія та Румунія, наприклад, передбачають певну форму покриття пенсійних внесків за рахунок державних коштів [14; 4]. Така політика держав є достатньо ефективною та спрямована насамперед на забезпечення рівних умов не лише в момент народження та виховання дитини, але й на майбутнє самих батьків, що може стати цікавим і корисним досвідом для України.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виходячи з результатів дослідження, можна узагальнити, що сьогодні державою усвідомлюється необхідність у зміцненні основ сімейної політики, виокресленні її основних напрямів та своренні ефективних механізмів її втілення. Проте, поряд із цим існує й ряд невирішених питань, зокрема відсутність єдиного законодавчого визначення поняття «державна сімейна політика». Одним із важливих кроків, зроблених державою на шляху до ліквідації таких недоліків, стало прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною». Цим було посилено політику забезпечення рівних можливостей матері та батька щодо догляду за дитиною у поєднанні із трудовою діяльністю та сімейними обов'язками, а також створення правових передумов для посилення ролі батька у процесі виховання дітей та розвитку відповідального батьківства в Україні. Оскільки даний Закон було підписано лише 6 травня 2021, складно аналізувати результати його прийняття. Але поки що практика надання відпусток для догляду за дитиною чоловікам у багатьох інших країнах світу є більш ефективною та розповсюдженою, ніж в Україні, що свідчить про необхідність доопрацювання українського механізму втілення сімейної політики в даній сфері та забезпечення рівності у правах та обов'язках батьків.

Література

1. Основні тенденції розвитку сімейної політики в Україні за участю держави і громадськості / О. Р. Антонова // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Державне управління. 2017. № 1. С. 91-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2017_1_14 .
2. Гриненко А. М. Соціальна політика: Навч. посіб. К.: Ви-тво КНЕУ, 2004. С. 41.
3. Європейський досвід реалізації сімейної політики / Л. М. Мельничук // Університетські наукові записки. 2007. № 4. С. 432-437. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2007_4_68
4. Молодіжна сімейна політика в Україні / С.В. Ничипоренко. Умань: Н70 Видавець «Сочінський», 2011. 217 с.
5. Чеховська І. В. Державна сімейна політика в Україні: теорія та практика реалізації: [монографія] / Ірина Василівна Чеховська. Кам'янець-Подільський, ТОВ «Друкарня «Рута». 2013. 736 с.
6. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К. : НАДУ, 2011. Т. 4 : Галузеве управління / наук.-ред. колегія : М. М. Іжа (співголова), В. Г. Бодров (співголова) та ін. 2011. 648 с.
7. Діденко С. Українців зменшилося на чверть мільйона: демографічна ситуація та її наслідки: 20.02.2020: веб-сайт. URL: <https://ua.news/ua/ukrayntsev-umenshylos-na-chetvert-mylllyona-demografycheskaya-sytuatsyya-y-ee-posledstvyya/> (дата звернення: 18.05.2021).
8. Кількість шлюбів в Україні зменшилася втричі за останні 30 років: 14.02.2021: веб-сайт. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/love-is-2020> (дата звернення: 18.05.2021).

9. Про Концепцію державної сімейної політики: Постанова Верховної Ради України від 17.09.1999 № 1063-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063-14#Text> (дата звернення: 05.05.2021).
10. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 № 504/96 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1997. № 2. Ст. 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.05.2021).
11. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду м. Київ № 0940/2206/18 від 29.12.2020. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/93879475?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress05&_ga=2.188657386.396230542.1621335354-1506886445.1584429689 (дата звернення: 10.05.2021).
12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення рівних можливостей матері та батька на догляд за дитиною: Закон України від 15.04.2021 № 1401-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-20#Text> (дата звернення: 31.05.2021).
13. Худякова О. Декретна відпустка для чоловіків: які нові правила будуть в Україні і як це працює в інших країнах: 19.04.2021. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/04/19/statija/suspilstvo/dekretna-vidpustka-cholovikiv-yaki-novi-pravy-la-budut-ukrayini-yak-ce-pracyuye-inshyx-krayinax> (дата звернення: 18.05.2021).
14. Сімейна політика в країнах Європи (Досвід Швеції, Фінляндії, Франції, Німеччини та Хорватії). Washington, D.C. : World Bank Group: 19.06.2020. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/480911592560985234/Cimej>

[на-Політика-в-Країнах-Європи-Досвід-Швеції-Фінляндії-Франції-Німеччини-та-Хорватії 2020/06/19](#) (дата звернення: 09.05.2021).

References

1. Osnovni tendentsii rozvytku simeinoi polityky v Ukraini za uchastiu derzhavy i hromadskosti [The main trends in the development of family policy in Ukraine with the participation of the state and the public] / O. R. Antonova // Visnyk Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. Seriya : Derzhavne upravlinnia. 2017. # 1. S. 91-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2017_1_14
2. Hrynenko A. M. Sotsialna polityka [Social policy]: Navch. posib. K.: Vytvo KNEU, 2004. S. 41.
3. Yevropeyskyi dosvid realizatsii simeinoi polityky [European experience in implementing family policy] / L. M. Melnychuk // Universytetski naukovy zapysky. 2007. # 4. S. 432-437. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2007_4_68
4. Molodizhna simeina polityka v Ukraini [Youth family policy in Ukraine] / S.V. Nychyporenko. Uman: N70 Vydavets «Sochinskyi», 2011. 217 s.
5. Chekhovsjka I. V. Derzhavna simejna polityka v Ukrajinі: teorija ta praktyka realizaciji [State family policy in Ukraine: theory and practice of implementation]: [monohrafija] / Iryna Vasylivna Chekhovsjka. Kam'janecj-Podiljskij, TOV «Drukarnja «Ruta». 2013. 736 s.
6. Encyklopedija derzhavnogho upravlinnja [Encyclopedia of Public Administration]: u 8 t. / Nac. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrajinі; nauk.-red. koleghija : Ju. V. Kovbasjuk (gholova) ta in. K. : NADU, 2011. T. 4 : Ghaluzeve upravlinnja / nauk.-red. koleghija : M. M. Izha (spivgholova), V. Gh. Bodrov (spivgholova) ta in. 2011. 648 s.
7. Didenko S. Ukrajinčiv zmeshylosja na chetvertj miljjona: demohrafichna sytuacija ta jiji naslidky [Ukrainians have decreased by a

- quarter of a million: the demographic situation and its consequences]: 20.02.2020: veb-sajt. URL: <https://ua.news/ua/ukrayntsev-umenshylos-na-chetvert-mylyyona-demografycheskaya-sytuatsyya-y-ee-posledstvyya/> (data zvernennja: 18.05.2021).
8. Kiljistikj shljubiv v Ukrajinu zmenshylasja vtrychi za ostanni 30 rokiv [The number of marriages in Ukraine has tripled in the last 30 years]: 14.02.2021: veb-sajt. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/love-is-2020> (data zvernennja: 18.05.2021).
9. Pro Konceptiju derzhavnoji simejnoji polityky [About the Concept of the state family policy]: Postanova Verkhovnoji Rady Ukrainy vid 17.09.1999 # 1063-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063-14#Text> (data zvernennja: 05.05.2021).
10. Pro vidpustky [About vacations]: Zakon Ukrainy vid 15.11.1996 # 504/96. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy (VVR). 1997. # 2. St. 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennja: 05.05.2021).
11. Postanova Verkhovnogho Sudu u skladi koleghiji suddiv Kasacijnogho administratyvnogho sudu m. Kyjiv [Resolution of the Supreme Court in the composition of the panel of judges of the Administrative Court of Cassation of Kyiv] # 0940/2206/18 vid 29.12.2020. URL: https://verdictum.ligazakon.net/document/93879475?utm_source=biz.ligazakon.net&utm_medium=news&utm_content=bizpress05&_ga=2.188657386.396230542.1621335354-1506886445.1584429689 (data zvernennja: 10.05.2021).
12. Pro vnesennja zmin do dejakykh zakonodavchykh aktiv shhodo zabezpechennja rivnykh mozhlyvostej materi ta batjka na doghljad za dytynuju [On amendments to some legislative acts to ensure equal opportunities for mother and father to care for a child]: Zakon Ukrainy

vid 15.04.2021 # 1401-IX. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-20#Text> (data zvernennja:
31.05.2021).

13. Khudjakova O. Dekretna vidpustka dlja cholovikiv: jaki novi pravyla budutj v Ukrajinі i jak ce pracjuje v inshykh krajynakh [Maternity leave for men: what new rules will be in Ukraine and how it works in other countries]: 19.04.2021. URL:
<https://www.slovoidilo.ua/2021/04/19/statija/suspilstvo/dekretna-vidpustka-cholovikiv-yaki-novi-pravyla-budut-ukrayini-yak-ce-pracyuye-inshyx-krayinax> (data zvernennja: 18.05.2021).

14. Simejna polityka v krajynakh Jevropy (Dosvid Shveciji, Finljandiji, Franciji, Nimechchyny ta Khorvatiji) [Family policy in European countries (Experience of Sweden, Finland, France, Germany and Croatia)]. Washington, D.C. : World Bank Group: 19.06.2020. URL:
<http://documents.worldbank.org/curated/en/480911592560985234/Cimej-na-Polityka-v-Krajnax-Evropi-Dosvid-Sveciji-Finljandii-Francii-Nimechchiny-ta-Khorvatii> 2020/06/19 (data zvernennja: 09.05.2021).